

İlgili Kanun / Madde
6100 S.HMK/106, 107, 114, 115

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2011/51609

Karar No. 2012/1072

Tarihi: 23.01.2012

- BELİRSİZ ALACAK VE TESPİT DAVASI
- DAVA ŞARTI

ÖZETİ: 01.10.2011 tarihinde yürürlükte bulunan Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda tespit davası olarak bir dava türüne yer verilmemiştir. Ancak bazı durumlarda tespit davasının mümkün olduğu yargı kararları ile kabul edilmiştir. Eda davası açılması mümkün olan hallerde tespit davası açılmasında hukuki yarar bulunmadığı kabul edilmektedir.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda ise tespit davası yanında(Md. 106), belirsiz alacak ve tespit davası(Md. 107) türüne yer verilmiştir. Keza 6100 sayılı yasanın 114. Maddesinde dava şartlarına yer verilirken, hukuki yarar şartının da dava şartı olduğu, 115. Maddesinde ise “Mahkemenin, dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştıracağı, taraflarca her zaman ileri sürülebileceği, dava şartı noksanlığı, mahkemece, davanın esasına girilmesinden önce fark edilmemiş, taraflarca ileri sürülmemiş ve fakat hüküm anında bu noksanlık giderilmişse, başlangıçtaki dava şartı noksanlığından ötürü, davanın usulden reddedilemeyeceği” açıkça belirtilmiştir. Kanunun 448. maddesinde "Bu kanun hükümlerinin, tamamlanmış işlemleri etkilememek kaydıyla derhal uygulanacağı" açıklanmıştır.

Diğer taraftan temyiz aşamasında 01.10.2011 tarihinde 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri yürürlüğe

girdiğinden davacının isteminin kanunun 106, 107 ve 115. Maddeleri kapsamında değerlendirilmesi gerekir. Zira davada, davacının istemi tespit yanında alacağın tahsilinide kapsadığından dava şartı olan "hukuki yarar" belirsiz olacak ve tespit davası yönünden gerçekleşmiştir. O nedenle dava hakkında esas yönelik deliller toplanılarak, alınan bilirkişi raporu bir değerlendirmeye tabi tutulmalı ve sonucuna göre karar verilmelidir.

DAVA: Davacı vekili, davacının Toplu İş Sözleşmesinden yararlanmasını gerektiğinin tespiti ile eksik ödenen kısımların tahsiline karar verilmesini istemiştir.

Mahkemece, davacının eda davası açması gerekirken, tespit davası açmasında hukuki yararı bulunmadığı gerekçesi ile davanın reddine karar vermiştir.

Hüküm süresi içinde davacı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi B.Kar tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

A) Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, davalının sendikal örgütlenmeyi engellemesine rağmen davacının TİS imzalayan Liman İş sendikasının imzaladığı Toplu İş Sözleşmesinden yararlandırılması için dayanışma aidatı kesilmesini talep ettiğini, dayanışma aidatı kesilmesine rağmen davacının TİS hükümlerinden yararlandırılmadığını belirterek, davacının Toplu İş Sözleşmesinden yararlanmasını gerektiğinin tespiti ile eksik ödenen kısımların tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

B) Davalı Cevabının Özeti:

Davalı vekili, husumet itirazı yanında, davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

C) Yerel Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece yapılan yargılama sonunda, davacının dayanışma aidatı ödemediğini ve TİS'den yararlanmak istediğini bildirmek ve istediği sonucu açacağı eda davasını sağlaması gerektiği, tespit davası açmasında hukuki yararı bulunmadığı gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir.

D) Temyiz:

Davacı vekili, dava dilekçesinde tahsil istemlerinin olduğunu belirterek kararı temyiz etmiştir.

E) Gerekçe:

01.10.2011 tarihinde yürürlükte bulunan Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda tespit davası olarak bir dava türüne yer verilmemiştir. Ancak bazı durumlarda tespit davasının mümkün olduğu yargı kararları ile kabul edilmiştir. Eda

davası açılması mümkün olan hallerde tespit davası açılmasında hukuki yarar bulunmadığı kabul edilmektedir.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda ise tespit davası yanında(Md. 106), belirsiz alacak ve tespit davası(Md. 107) türüne yer verilmiştir. Keza 6100 sayılı yasanın 114. Maddesinde dava şartlarına yer verilirken, hukuki yarar şartının da dava şartı olduğu, 115. Maddesinde ise “Mahkemenin, dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştıracağı, taraflarca her zaman ileri sürülebileceği, dava şartı noksanlığı, mahkemece, davanın esasına girilmesinden önce fark edilmemiş, taraflarca ileri sürülmemiş ve fakat hüküm anında bu noksanlık giderilmişse, başlangıçtaki dava şartı noksanlığından ötürü, davanın usulden reddedilemeyeceği” açıkça belirtilmiştir. Kanununun 448. maddesinde "Bu kanun hükümlerinin, tamamlanmış işlemleri etkilememek kaydıyla derhal uygulanacağı" açıklanmıştır.

Somut uyuşmazlıkta dava tespit davası türüne yer vermeyen HUMK.'nun yürürlükte olduğu zaman açılmış ve karar verilmiştir. Ne var ki dava dilekçesi incelendiğinde davacı vekili toplu iş sözleşmesinden yararlanması gerektiğinin tespiti yanında miktar belirtmeksizin ödenmeyen farkın tahsiline de karar verilmesini talep etmiştir.

Dava açıldığında mahkemece tahsil istemi de dikkate alınarak talep edilen miktarın açıklattırılması, harcın tamamlattırılması gerekirdi. Zira salt tespit istemi bulunmamaktadır. Mahkemece bu olgu gözetilmeksizin yazılı şekilde karar verilmesi hatalıdır.

Diğer taraftan temyiz aşamasında 01.10.2011 tarihinde 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri yürürlüğe girdiğinden davacının isteminin kanununun 106, 107 ve 115. Maddeleri kapsamında değerlendirilmesi gerekir. Zira davada, davacının istemi tespit yanında alacağın tahsilinde kapsadığından dava şartı olan "hukuki yarar" belirsiz alacak ve tespit davası yönünden gerçekleşmiştir. O nedenle dava hakkında esas yönelik deliller toplanılarak, alınan bilirkişi raporu bir değerlendirmeye tabi tutulmalı ve sonucuna göre karar verilmelidir.

F) Sonuç:

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı nedenlerden dolayı BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 23.01.2012 gününde oybirliğiyle karar verildi.